

Ο ορθολογισμός του κράτους

Του Σωκράτη Κοσμιδής

Η ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ της κυβέρνησης για τη συγχώνευση και αποκεντρωτική μεταφορά δραστηριοτήτων φορέων και υπηρεσιών του δημοσίου τομέα, όπως εκφράσθηκε με την ψήφιση σχετικής διάταξης στον Ν. 2469/97 (άρθρο 2, παρ.2) «Περιορισμός και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των κρατικών δαπανών», επιδοκιμάσθηκε ομόθυμα, ως γενναία και τολμηρή παρέμβαση.

Είναι λάθος να θεωρηθεί ότι μοναδικός ή κυρίαρχος στόχος της πρωτοβουλίας υπήρξε η περιστολή κρατικών δαπανών. Στόχος είναι κυρίως: α) η κατάργηση φορέων του δημοσίου τομέα, των οποίων είτε ο σκοπός εκπληρώθηκε είτε οι λόγοι σύστασης εξέλιπον είτε η τυπική ίδρυση δεν συνοδεύθηκε ποτέ από λειτουργία ή παραγωγή έργου, β) η συγχώνευση ομοειδών ή με συναφείς σκοπούς, ή με επικαλυπτόμενες αρμοδιότητες φορέων, ή υπηρεσιών, γ) η μετατροπή στην προσωρότερη, κατά περίπτωση, νομική μορφή, δ) η αποκέντρωση δραστηριοτήτων και αρμοδιοτήτων στις περιφέρειες, στη Νομαρχιακή και Τοπική Αυτοδιοίκηση, ε) η απελευθέρωση προσωπικού και πόρων και η αποδέσμευση του Κράτους από διαχειριστικές λειτουργίες. Σε τελευταία ανάλυση, στόχος είναι η ανταγωνιστικότητα του δημοσίου τομέα.

Ο φαινόμενος κυρίαρχος στόχος της εξοικονόμησης δαπανών προκύπτει από την εκλογίκευση της λειτουργίας. Δεν καταργούνται δραστηριότητες, αναγκαίες ή χρήσιμες. Απλώς, ασκούνται με ορθολογικότερο και αποτελεσματικότερο τρόπο. Είναι αυταπόδεικτο, π.χ., ότι δύο ή τρία γειτονικά νοσοκομεία, συγχωνεύόμενα σε ένα ν.π.δ.δ., θα έχουν μία διοίκηση, μία Διεύθυνση Διοικητικού, μία Διεύθυνση Οικονομικού, άρα εξοικονόμηση προσωπικού και πόρων, καλύτερη αξιοποίηση και κατανομή κλινιών. Η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού μετέφερε στην Αυτοδιοίκηση 280 γυμναστήρια και αθλητικά κέντρα που η ίδια λειτουργούσε, ενώ κράτησε μόνο 23 κέντρα εθνικής εμβέλειας. Επίσης, 1.418 βρεφονηπιακοί σταθμοί μεταφέρουν τη δραστηριότητά τους στην Αυτοδιοίκηση.

Σε τελευταία ανάλυση, η ωφέλεια περιέρχεται στον πολίτη, ο οποίος θα απολαμβάνει τις ίδιες ή καλύτερες υπηρεσίες με μικρότερο κόστος, το δε εξοικονομούμενο κόστος μπορεί να επανεπενδυθεί στον πολίτη, ή τουλάχισ-

τον μπορεί να ελαφρύνει το βάρος του

Το έργο αυτό συνδέεται με την ανάγκη επαναδιάταξης του δημοσίου τομέα, από την κορυφή, δηλαδή Υπουργεία - Επιτελεία, ως τις ελαφρές δομές άσκησης δραστηριοτήτων, με αυστηρή οριοθέτηση του δημοσίου τομέα, όπου αυτός είναι στρατηγικά αναγκαίος.

Η ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ στον νόμο «Διαρκής Γνωμοδοτική Επιτροπή Φορέων Δημοσίου Τομέα» αποτελέσθηκε από τον τότε γ.γ. ΥΠΕΣΔΔΑ, Ανδρέα Λοβέρδο, τον τότε γ.γ. ΥΠΕΘΟ, Απόστολο Φωτιάδη, τον γ.γ. υπουργείου Οικονομικών, Γιάννη Κουσουλάκο, το μέλος του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνομόνων, Νικηφόρο Μανωλά, και τον υπογράφοντα με τη βοήθεια του διευθυντή ΥΠΕΣΔΔΑ, κ. Σφήκα.

Η επιτροπή αυτή, μολονότι δεν χρησιμοποιήθηκε εμπειρογνώμονες, αν και ειδικαιούτο,

*Ίδιες ή καλύτερες υπηρεσίες
προς τον πολίτη
με μικρότερο κόστος*

εργάστηκε σκληρά και υποδειγματικά, από τον Απρίλιο έως τον Λύγουκιο του 1997.

Σε σαράντα πέντε (45) πολύωρες και μαραθώνιες συνεδριάσεις, η επιτροπή ακρόαθηκε κατ' επανάληψη τους γενικούς γραμματείς, ή άλλους αρμοδίους όλων των υπουργείων και φορέων. Κατάληξη της πολυμοχθής αυτής δουλειάς ήταν η κατάθεση στους εκ του νόμου αποδέκτες υπουργούς ΥΠΕΣΔΔΑ και ΥΠΕΘΟ ομόφωνης γνωμοδότησης (πλην δύο περιπτώσεων), που ξεκινά τις 170 πυκνογραμμμένες σελίδες. Ακολούθως, οι δύο συναρμόδιοι υπουργοί είχαν επαφές με όλους τους υπουργούς και διαμορφώθηκε συμφωνημένη πρόταση που επικυρώθηκε συνολικά από το Υπουργικό Συμβούλιο, στις 31 Οκτωβρίου 1997. Η γνωμοδότηση δεν έγινε δεκτή σε όλα. Πίνακας με τις καταργήσεις, συγχωνεύσεις, κτλ., που αποφασίσθηκαν κα-

τά υπουργεία, δόθηκε αυθημερόν στη δημοσιότητα.

Ο ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ και η παρακολούθηση της υλοποίησης της απόφασης του Υ.Σ. ανατέθηκε στον γράφοντα, υπό την εποπτεία των δύο υπουργών.

Η υλοποίηση αυτή άρχισε ήδη από τον Δεκέμβριο του 1997, έχει προχωρήσει σε ποσοστό που αγγίζει τις εννιά στις 10 περιπτώσεις, είτε με νομοθετικές ρυθμίσεις που δημοσιεύθηκαν ή ψηφίζονται, ή είναι έτοιμες για κατάθεση, είτε με προεδρικά διατάγματα που δημοσιεύθηκαν είτε εκκρεμούν στο ΣΤΕ για ειςεξερχασία είτε υπογράφονται. Οι λοιπές περιπτώσεις, είτε απαίτησαν ιδιαίτερη μελέτη εφαρμογής, όπως η συγχώνευση του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων με το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, για την οποία εντός των ημερών κατατίθεται η μελέτη, είτε απαιτούν συνεννοήσεις, π.χ., με την Αυτοδιοίκηση για τη μεταφορά αρμοδιοτήτων, είτε παρουσιάσθηκαν προβλήματα με τις εργασιακές σχέσεις και τα ασφαλιστικά δικαιώματα των υπό μετάταξη εργαζομένων. Το έργο της υλοποίησης σε λίγες περιπτώσεις ήταν ειχερές, στις περισσότερες ήταν και είναι δυσχερές. Σε μια περίπτωση, μάλιστα, δεν βρέθηκε, διότι δεν υπάρχει, διάταξη που συνέστησε το ν.π.δ.δ., παρά μόνο π.δ. που συνιστά θέσεις προσωπικού στο νομικό αυτό πρόσωπο! Ωστόσο, συνολικά, η υλοποίηση έτρεξε σε ικανοποιητικό βαθμό, χάρη και στην καλή συνεργασία με όλα τα υπουργεία.

Θεωρώ σημαντικό να υπογραμμισθεί ότι η γνωμοδοτική επιτροπή είναι διαρκής. Ηδη, στη θέση των παραιτηθέντων, χάριν της πολιτικής, Λοβέρδου και Φωτιάδη, εργάζονται οι Πάνος Μαΐστρος και Γιώργος Παπαϊωάννου. Η επιτροπή εξετάζει και γνωμοδοτεί για κάθε πρόταση σύστασης νέου νομικού προσώπου οιασδήποτε μορφής (νπδδ, νπιδ, ΑΕ), προκειμένου να αποφευχθεί η άστοχη δημιουργία νέων φορέων.

Τέλος, η ίδια επιτροπή ασχολείται με την εξέταση φορέων, για τους οποίους ο χρόνος δεν επήρκεσε να εξετασθούν στην πρώτη φάση, και, λόγω των ιδιαίτεροτήτων τους, η γνωμοδότηση αναβλήθηκε «διά κρείσσονες».

Η κυβέρνηση δικαιούται να ισχυρίζεται ότι η προσπάθεια της δικαιώθηκε, εντασσόμενη στο πλαίσιο των μέτρων για την ορθολογική λειτουργία του κράτους και τη μεγιστοποίηση της αξιοποίησης του δημοσίου χρήματος.

Ο κ. Σωκράτης Κοσμιδής είναι γενικός γραμματέας του Υπουργικού Συμβουλίου.